

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

FILOZOFIJA

Ispitna knjižica 2

Prazna stranica

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu na sve ispitne materijale koje ste dobili u omotnici.

Ispit traje 150 minuta bez prekida.

U ovoj se ispitnoj knjižici od Vas očekuje da napišete esej slijedeći priloženu uputu.

Možete pisati po priloženome listu za koncept, a na kraju obvezno prepisite na list za čistopis isključivo plavom ili crnom kemijskom olovkom.

Pišite jasno i čitljivo. Nečitki eseji bodovat će se s nula (0) bodova.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 3 prazne.

Zadatak esejskoga tipa

Pročitajte ova dva teksta i napišite esej na temu: **Je li moguće dokazati postojanje Boga?**

Tekst 1

„Ima pet putova kojima se može dokazati da Bog postoji.

(...) Polazište je trećeg puta razlikovanje između mogućeg i nužnog bića: ustanovljujemo da neka bića mogu biti i ne biti, to jest da nastaju i nestaju. A takva bića ne mogu postojati svagda, jer ono što može ne biti, jednom, bilo kad, zaista ne postoji. Kad bi, dakle, sva bića bila takve mogućnosne prirode, slijedilo bi da nekoć nije bilo ničega. Kad bi pak to bilo istinito, onda ni sada ne bi bilo ničega, jer ono čega nema, može nastati tek posredovanjem nečega što postoji. Prema tome, ako nekoć nije bilo ničega, onda također ništa nije moglo nastati, niti bi sada ičega bilo. A to je očigledno u raskoraku sa zbiljom. Iz toga slijedi da nisu sva bića mogućnosne prirode, već mora u zbilji postojati i neko nužno biće.

A nužnost nužnih bića ili potječe od drugih nužnih bića ili ne potječe. (...) sustav međusobno ovisnih nužnih bića ne može ići u beskraj. Prema tome, nužno moramo tvrditi da postoji neko samostalno (*per se*) nužno biće, čija nužnost ne potječe ni od kuda, već od njega potječe nužnost ostalih bića. To biće svi ljudi nazivaju Bogom.”

Prema: Toma Akvinski, *Suma teologije*

Tekst 2

„Ako nešto, ma što to bilo egzistira, onda se također mora prihvatiti da nešto nužno egzistira.

Naime, ono što je slučajno, egzistira samo pod uvjetom nečeg drugog kao njegovog uzroka... sve do nekog uzroka koji nije slučajan, pa upravo zato postoji nužno bez uvjeta. To je argument na kojemu um osniva svoj progres prema prabiću.

(...) Iz dosadašnjega se lako vidi, da je pojam apsolutno nužnog bića čisti umski pojam, tj. čista ideja čiji objektivni realitet time što je ona umu potrebna nije ni izdaleka još dokazana... bezuvjetna nužnost suda nije apsolutna nužnost stvari.

(...) Naš pojam o predmetu može dakle, sadržavati što i koliko hoće, mi ipak moramo izaći iz njega da bismo mu podijelili egzistenciju.

Prema ovim razmatranjima ideal najvišeg bića nije ništa drugo nego regulativno načelo uma prema kojemu svaku vezu u svijetu valja razmatrati tako kao da proizlazi iz nužnog uzroka...

Prema tome se jedno regulativno načelo pretvara u konstitutivno...”

Prema: Immanuel Kant, *Kritika čistoga uma*

Filozofija

Esej

U eseju odredite i problematizirajte ove pojmove:

analitički sud, sintetički sud, regulativne ideje, um, razum, Bog, egzistencija, ontologijska realnost, logička realnost, transcendentno.

(Od deset ponuđenih birajte samo šest koji će se bodovati.)

Smjernice za pisanje eseja

1. Može li se logički osporiti argumentacija T. Akvinskoga o postojanju Boga? Obrazložite.
2. Objasnite Kantovo razlikovanje analitičkih i sintetičkih sudova.
3. Zašto prema Kantovome mišljenju egzistencija ne može biti samo logički predikat?
4. Pojasnite odnos Kantove kritike dokaza o postojanju Boga i njegove kritike metafizike.
5. Je li po Vašem mišljenju moguće dokazati ili osporiti postojanje Boga? Obrazložite svoj stav.

Izvođenje teza u eseju potkrijepite nekim od predloženih primjera.

Navedite neki primjer kritike metafizike iz empirističkoga gledišta.

Navedite neki primjer filozofske kritike religije.

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

List za čistopis

Prazna stranica

Prazna stranica

